

مروری بر

دادرسی مالیاتی

جلسه هفتم

مدرس: ابراهیم صدرایی

سرفصل‌های آموزش

دادرسی مالیاتی

قسمت اول

وصول و اجرا

قسمت دوم

تعریف دادرسی مالیاتی :

هرگونه حل اختلاف میان **مودی مالیاتی** اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی از یک طرف و **مأموران و مراجع مالیاتی** از طرف دیگر در **خصوص کلیه مسائل مالیاتی** از جمله **مبلغ مالیات و یا چگونگی وصول آن** در مراجع حل اختلاف مالیاتی

مراجع حل اختلاف مالیاتی :

۱- حسابرس کل مالیاتی (ممیز کل) ماده ۲۳۸ ق.م.م و ۲۹ ارزش افزوده

۲- هیئت حل اختلاف بدوی (ماده ۲۴۴)

۳- هیئت حل اختلاف تجدید نظر (ماده ۲۴۷)

۴- هیئت موضوع ماده ۲۱۶

۵- شورای عالی مالیاتی (ماده ۲۵۱)

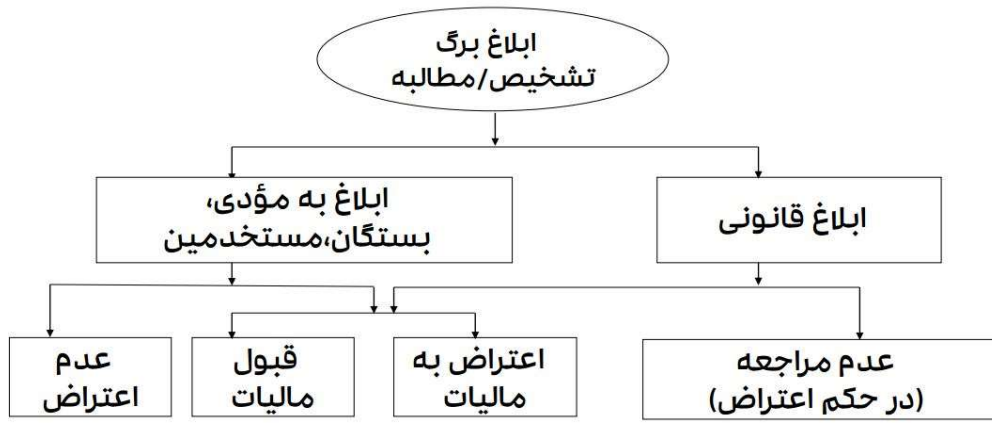
۶- هیئت ۲۵۷ (هم‌عرض)

۷- هیئت ۳ نفره موضوع ماده ۲۵۱ مکرر

۸- دیوان عدالت اداری

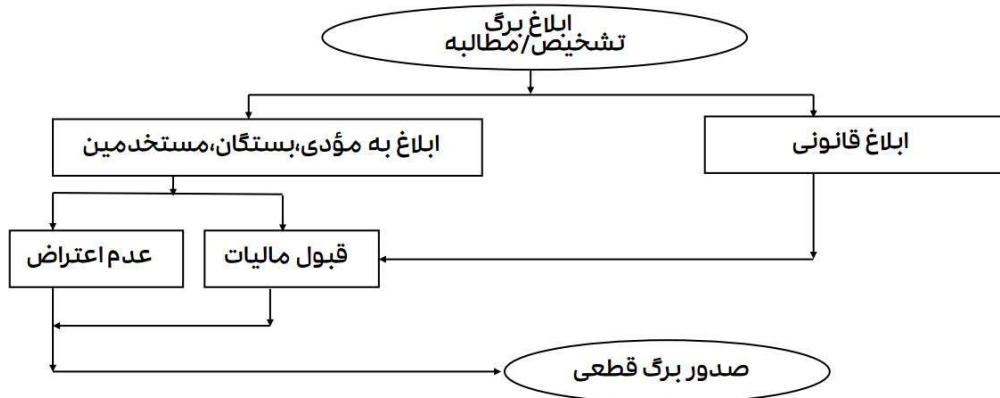

فرایند صدور برگ تشخیص و رویکرد مودی:

Hesabno.com

فرایند صدور برگ قطعی با قبولی برگ تشخیص:

Hesabno.com

مهلت قانونی اعتراض به برگ تشخیص (مطالبه):

مالیات عملکرد: ۳۰ روز (به موجب تبصره ماده ۲۳۹ ق.م.م)

مالیات ارزش افزوده: ۲۰ روز (ماده ۲۹ ارزش افزوده)

بخشنامه ۳۰/۴/۹۸۸۸/۳۳۰۸۲

روز ابلاغ و همچنین روز اقدام جزء مدت محسوب نمی‌شود.

برابر ماده ۴۴۵ آیین دادرسی مدنی و ماده ۲۰۹ ق.م.م

Hesabno.com

مثالی در خصوص مهلت اعتراض:

اگر زمان ابلاغ برگ تشخیص مالیات ۱۵ آبان‌ماه باشد، مودی می‌تواند حداکثر تا

پایان وقت اداری روز ۱۶ آذرماه اعتراض خود را کتبا تسلیم کند.

نکته: روز ۱۵ آبان‌ماه (روز ابلاغ) و روز ۱۶ آذرماه (روز مراجعه و اقدام) جزء مدت محسوب نمی‌شود.

نکته: در صورتی که روز ۱۶ آذر مصادف با روز تعطیل اداری باشد، مودی می‌تواند تا پایان وقت روز ۱۷ آذر

مراجعه و اعتراض خود را تسلیم نماید.

Hesabno.com

تفاوت دادرسی در ق.م.م و ارزش افزوده:

۳۰ روز	ق.م.م	مهلت اعتراض به برگ تشخیص/مطالبه
۲۰ روز	ارزش افزوده	
شورای عالی مالیاتی دارد	ق.م.م	مراحل دادرسی
شورای عالی مالیاتی ندارد	ارزش افزوده	

Hesabno.com

نحوه تسلیم اعتراض:

حضور: حتما توسط شخص مودی، وکیل یا نماینده قانونی در قبال اخذ رسید ارائه شود.

(اعتراض را توسط خودتان یا فردی مسوولیت پذیر ارائه کنید)

پست سفارشی: تاریخ تسلیم اعتراض به پست، تاریخ تسلیم به مرجع مالیاتی

محسوب خواهد شد.

Hesabno.com

روش تسلیم اعتراض در سامانه:

در ادارات مالیاتی که طرح جامع مالیاتی در آن‌ها به اجرا درآمده، نحوه تسلیم اعتراض از طریق [سایت سازمان امور مالیاتی](#) انجام می‌شود. (البته پیرو درخواست اعتراض سیستمی، مراجعه حضوری هم لازم است)

TAX.Gov.ir

ثبت الکترونیکی اعتراضات و شکایات

از طریق این سامانه کلیه مودیان حقوقی و حقوقی که اطلاعات پرونده آنها در سامانه سنیم (سامانه نرم افزاری یکپارچه مالیاتی) موجود باشد و نسبت به یکی از اوراق مالیاتی موجود اعتراض داشته باشند، می توانند با توجه به قوانین و مقررات مربوطه، اقدام به ثبت اعتراض خود نمایند.

[ورود به سامانه](#)

Hesabno.com

انتخاب وکیل و تعلق حق تمبر:

- مودی می‌تواند وکیل خود را از بین [وکلا دادگستری](#) و یا [سایر اشخاص](#) به موجب سند رسمی تنظیمی با درج حدود اختیارات انتخاب نماید.
- در صورت انتخاب وکیل باید [حق تمبر](#) ماده ۱۰۳ محاسبه و پرداخت شود.
- مفاد این بند درباره اشخاصی که وکالتا در مراجع مذکور در این بند اقدام می‌نمایند (ولو اینکه وکیل دادگستری نباشند) نیز جاری است، جز در مورد کارمندان مودی یا پدر- مادر- برادر- خواهر- پسر- دختر - نواده و همسر مودی.

Hesabno.com

نحوه محاسبه مالیات حق الوکاله:

بر اساس ماده ۱۰۳ ق.م.م میزان حق الوکاله دعاوی در محاکم غیرقضایی برابر جدول زیر تعیین و به میزان ۵٪ آن تمبر باطل خواهد شد:

تا ۱۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال اختلاف به نرخ ۵٪	
تا ۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال اختلاف نسبت به مازاد به نرخ ۴٪	
بیش از ۳۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال اختلاف نسبت به مازاد به نرخ ۳٪	

Hesabno.com

مثالی از محاسبه مالیات حق الوکاله:

آقای کریمی وکالت یک مودی را جهت دفاعیات مالیاتی پذیرفته است، مالیات مورد قبول مودی که آن را در اظهارنامه نیز ابراز کرده مبلغ ۴۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال است و مالیات مطالبه شده طی برگ تشخیص صادره مبلغ ۲۰۵/۰۰۰/۰۰۰ ریال است، مالیات حق الوکاله را محاسبه نمایید.

$$\begin{array}{l}
 \left. \begin{array}{l} \text{مالیات ابرازی} = ۴۵,۰۰۰,۰۰۰ \\ \text{مالیات تشخیصی} = ۲۰۵,۰۰۰,۰۰۰ \end{array} \right\} \Rightarrow \text{اختلاف} = ۱۶۰,۰۰۰,۰۰۰ \\
 \left\{ \begin{array}{l} ۱۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۵\% = ۵۰۰,۰۰۰ \\ ۲۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۴\% = ۸۰۰,۰۰۰ \\ ۱۳۰,۰۰۰,۰۰۰ \times ۳\% = ۳,۹۰۰,۰۰۰ \end{array} \right\} \begin{array}{l} ۵,۲۰۰,۰۰۰ \\ \times ۵\% \\ \hline ۲۶۰,۰۰۰ \text{ ریال} \end{array}
 \end{array}$$

Hesabno.com

رای شورای عالی مالیاتی ۲۳۰/۹۷/۱۷ مورخ ۱۳۹۷/۲/۱۹:

در مواردی که **علی‌رغم اعتراض مودی در موعد مقرر**، نسبت به **صدور برگ قطعی** اقدام شده باشد، برگ قطعی صادره فاقد وجاهت قانونی بوده و از درجه اعتبار ساقط است و پرونده در مراجع مذکور در مواد ۲۳۸، ۲۴۴ و ۲۴۷ الحاقی قابل طرح می‌باشد.

Hesabno.com

نکاتی از قبولی مالیات: (بخشنامه ۲۰۰/۷۳)

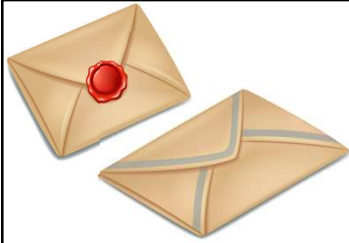
سوال: اگر برگ تشخیص به مودی ابلاغ شود و قبل از پایان مهلت اعتراض، مالیات را

پرداخت کند، همچنان حق اعتراض دارد؟ (قبل از انقضای مهلت اعتراض)

در صورتی که مودی ظرف مهلت مقرر در ماده ۲۳۸ به برگ تشخیص مالیاتی کتبا اعتراض نماید، فارغ از اینکه قبل یا بعد از تاریخ اعتراض نسبت به پرداخت مالیات اقدام نموده باشد پرونده مختومه و قطعی نبوده و اعتراض مزبور قابل طرح می‌باشد.

به بیانی ساده‌تر: پرداخت مالیات تشخیصی، مبنی بر قبولی آن نیست (اگر هنوز مهلت اعتراض منقضی نشده باشد)

Hesabno.com

ابلاغ و انواع آن:

ابلاغ واقعی: ابلاغ توسط مامور ابلاغ به شخص مودی و اخذ رسید.

ابلاغ قانونی: ابلاغی غیر از ابلاغ واقعی، ابلاغ قانونی است مانند (الصاق ابلاغ در نشانی و ابلاغ از طریق نشر آگهی)

اگر به شخصی **ابلاغ قانونی** شود، حتی اگر در مهلت مقرر اعتراض هم نزنند همواره و بدون انقضا، در حکم معترض خواهد بود. (البته اگر نامه قبولی نداده باشد)

Hesabno.com

عدم حضور مودی در ابلاغ برگ تشخیص/مطالبه:

در صورتی که برگ تشخیص مالیات به دلیل عدم حضور مودی در نشانی قانونی یا استنکاف از دریافت آن و یا به هر دلیلی **به صورت ابلاغ قانونی** ابلاغ شده باشد، واحد مالیاتی مربوطه مکلف است پس از گذشت **۳۰ روز**، نسبت به ارسال پرونده به دبیرخانه هیات‌های حل اختلاف اقدام نماید.

Hesabno.com

چند نکته مهم:

۱- حتما قبل از اعتراض، گزارش نهایی را که مبنای صدور برگ تشخیص قرار گرفته مطالعه کنیم.

ماده ۳۵ آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۲۱۹: ماموران مالیاتی موظفند در صورت استعلام مودی، تصویر گزارش نهایی که مبنای صدور برگ تشخیص قرار گرفته را به مودی تسلیم نمایند.

۲- فقط در صورتی که اسناد و مدارک کافی داریم اعتراض را ادامه دهیم و به مراحل بعد برویم.

۳- سعی کنیم با ممیز کل توافق کنیم ولی مسائل مهم و پیچیده را با ممیز کل توافق نکنیم.

۴- در مالیات، تخفیف نداریم. همواره تعدیل مالیات یا رفع تعرض را تقاضا کنیم.

۵- جریمه اطاله دادرسی ماهانه ۲/۵ درصد (سالانه ۳۰ درصد!).

Hesabno.com

اولین مرجع حل اختلاف:

حسابرس کل (رییس امور مالیاتی) اولین مرجع رسیدگی به اختلافات مالیاتی بین

مودی و ماموران مالیاتی می باشد. (به موجب ماده ۲۳۸)

- در مواردی که برگ تشخیص مالیات صادر و به مودی ابلاغ می شود چنانچه مودی نسبت به آن معترض باشد می تواند ظرف **۳۰ روز** از تاریخ ابلاغ شخصا یا توسط وکیل یا نماینده قانونی خود به اداره مالیات مراجعه کند و با ارائه دلایل و اسناد و مدارک تقاضای رسیدگی مجدد نماید.
- رییس امور مالیاتی هم **۳۰ روز** فرصت رسیدگی و اعلام نتیجه دارد. (از زمان ثبت اعتراض مودی)

Hesabno.com

چند نکته در مورد توافق با ممیز کل:

۱- در هنگام توافق، پشت برگه را حتما با دقت مطالعه و سپس امضا کنیم. (محاسبه درآمد مشمول مالیات).

۲- اگر قول مساعدت در بخشودگی جرایم دریافت کردیم حتما آن را طی درخواستی مکتوب کنیم.

۳- معمولا ممیز کل تا ۲۰ درصد اجازه تعدیل مالیات را دارد ولی ...

۴- اگر ظهر برگه تشخیص امضا شد و برگ قطعی صادر شود عملا دیگر راهی نیست مگر ۲۵۱ مکرر.

Hesabno.com

نتایج اعتراض به ممیز کل

عدم توافق
عدم قبولی و تعدیل مالیات

قبولی مالیات
بدون تعدیل مالیات

تعدیل درآمد
مشمول مالیات

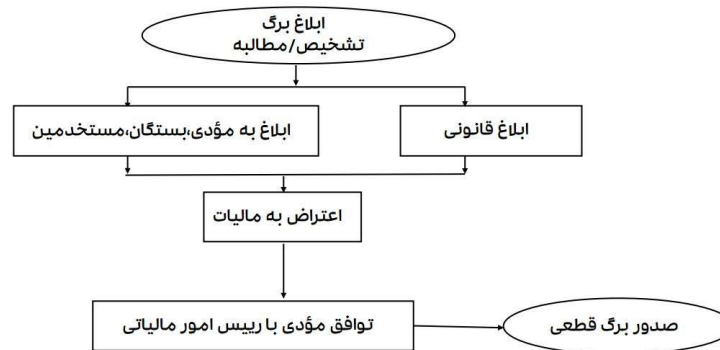
ارجاع به
هیئت حل اختلاف

صدور برگ قطعی

صدور برگ قطعی

Hesabno.com

صدور برگ قطعی با توافق با رئیس امور مالیاتی:

Hesabno.com

در چه صورتی بعد از مرحله اول به هیئت بدوی ارجاع می‌شویم:

۱- توافق با ممیز کل صورت نگرفته باشد.

۲- بعد از ابلاغ قانونی نامه قبولی داده نشده باشد یا مودی ظرف ۳۰ روز اعتراض خود را اعلام ننموده باشد.

در صورت تحقق موارد فوق ظهر برگه تشخیص نوشته می‌شود:

«پرونده به هیئت حل اختلاف مالیاتی احاله گردد.»

Hesabno.com

شرط ارجاع پرونده به هیئت بدوی:

برای ارجاع پرونده به هیئت بدوی حل اختلاف مالیاتی هیچ‌گونه شرطی وجود ندارد.

Hesabno.com

اشخاص مجاز به حضور در مراجع حل اختلاف:

- شخص مودی (در مورد اشخاص حقوقی صاحبان امضاء مجاز با ارائه آخرین روزنامه رسمی)
- وکیل مودی با ارائه وکالت‌نامه رسمی (وکیل دادگستری یا مدنی)
- کارمند حقوق‌بگیر مودی با همراه داشتن معرفی‌نامه تایید شده در اداره مالیات
- وراث (اگر مودی فوت نماید)

Hesabno.com

اعضای هیئت حل اختلاف مالیاتی:

هر هیئت حل اختلاف مالیاتی از ۳ نفر تشکیل شده است:

جلسه با حضور هر سه نفر رسمی است و رای هیئت با اکثریت آراء قطعی و لازم الاجراست. (نظر اقلیت باید در متن رای قید شود)

عدم حضور مودی یا نماینده یا وکیل قانونی وی مانع از صدور رای نخواهد بود.

به جای نماینده اتاق بازرگانی، نماینده اتاق تعاون، نماینده صنف یا شورای شهر، یا یک نفر از جامعه حسابداران رسمی می تواند در جلسه حضور داشته باشد.

Hesabno.com

انتخاب نماینده مودی در هیئت:

(نماینده بند ۳ ماده ۲۴۴)

- مودی می تواند نماینده بند ۳ ماده ۲۴۴ را در **هنگام اعتراض به برگ تشخیص** انتخاب نماید. (نماینده را ترجیحا از جامعه حسابداران رسمی انتخاب کنید)
- انتخاب نماینده توسط مودی به مفهوم انتخاب شخص خاص مورد نظر مودی نیست بلکه انتخاب **یکی از مراجع مقرر** است. (بخشنامه ۲۱۱/۱۳۸۱/۵۴۲۴)
- چنانچه از **یکی از مراجع** توسط شما نماینده انتخاب شود باید در **تمامی هیئت ها** از همان مرجع نماینده حضور یابد.

Hesabno.com

انتخاب نماینده مودی در هیئت:

(نماینده بند ۳ ماده ۲۴۴)

- اگر برگ تشخیص یا مطالبه، ابلاغ قانونی شده باشد مودی از حق انتخاب نماینده بند ۳ ماده ۲۴۴ محروم می‌شود و نماینده توسط سازمان امور مالیاتی انتخاب می‌شود.
- مودی حتما باید به صورت کتبی در خاتمه متن لایحه خود نماینده بند ۳ را اعلام نماید و به واحد مالیاتی هم اعلام نماید که این موضوع را در سیستم ثبت نماید.
- نماینده انتخاب شده مودی می‌تواند در هیئت‌های ماده ۲۴۴ و ۲۴۸ حضور یابد و در مرجع ۲۳۸ و ۲۵۱ مکرر و شورای عالی مالیاتی این امر میسر نیست.

Hesabno.com

سوال:

چه مرجعی مسئولیت رسیدگی به شکایت مودیان درخصوص آراء بند ۳ ماده ۹۷ را دارد؟

- مطابق بخشنامه شماره ۳۰/۴/۴۲۲۱/۲۱۰۳۴ مورخ ۷۷/۵/۳ هیئت های حل اختلاف بایستی به شکایت مودیان در خصوص آراء بند ۳ ماده ۹۷ نیز رسیدگی نمایند.

Hesabno.com

شرط انتخاب اعضای هیئت حل اختلاف:

اعضای هیئت‌های حل اختلاف مالیاتی و مجریان قرار کارشناسی نباید سابقه هیچ‌گونه رای و اظهارنظری در خصوص پرونده مودی داشته باشند.

در غیراینصورت رای فاقد وجاهت قانونی است.

Hesabno.com

تعیین وقت رسیدگی و تغییر زمان جلسه:

فاصله تاریخ ابلاغ و روز تشکیل جلسه هیات نباید کمتر از ۱۰ روز باشد مگر به درخواست مودی بنا به درخواست کتبی مودی برابر فرم مربوط و با تسلیم مدارک و دلایل موجه پس از بررسی مسوول دبیرخانه هیئت، تعویق زمان جلسه رسیدگی فقط برای یک بار امکان‌پذیر است. هرگاه به هر علتی هیئت حل اختلاف مالیاتی در وقت مقرر تشکیل نگردد لازم است ظرف مدت یک هفته، وقت جلسه بعدی به مودی و واحد مالیاتی ابلاغ گردد.

Hesabno.com

درخواست قرار رسیدگی:

- در تمامی مراحل حل اختلاف (بجز شورای عالی)، اگر پرونده شما **مهم و چالشی** است (نیاز به کار پیچیده و استعلامات فنی و رویت دقیق دفاتر و بررسی هزینه‌ها دارد) حتما درخواست اجرای قرار کارشناسی کنید.
- در درخواست اجرای قرار کارشناسی **دو یا سه نفر** رسیدگی را انجام دهند.
- مجریان قرار **یک‌ماه** و در موارد خاص **دوماه** فرصت رسیدگی دارند.
- در صورت درخواست مودی، اداره مالیات یا هیئت موظف است رونوشت گزارش را تسلیم مودی نمایند.

Hesabno.com

کیفیت آراء صادره :

رای هیئت حل اختلاف مالیاتی بایستی متضمن اظهارنظر **موجه و مدلل نسبت به اعتراض مودی** بوده و در صورت اتخاذ تصمیم به تعدیل درآمد مشمول مالیات، دلایل آن توسط هیئت در متن رای قید شود. (ماده ۲۴۸ ق.م.م)

اگر آراء هیئت‌های حل اختلاف با ضوابط فوق نباشد، رای قابل شکستن و نقض شدن در شورای عالی مالیاتی است.

Hesabno.com

مهلت اعلام آراء صادره :

دبیرخانه هیئت مکلف است رای صادره را حداکثر ظرف مدت ۴۸ ساعت از تاریخ صدور به مودی ابلغ و نسخه‌ای از رای ابلغ شده را به اداره امور مالیاتی ارسال نمایند.

Hesabno.com

طرح دو پرونده مرتبط در یک هیئت:

چنانچه دو پرونده مرتبط به هم مربوط به یک مودی در دو هیئت مطرح باشد بنا به تقاضای مودی و عدم وجود منع قانونی، رسیدگی در یک هیئت صورت می‌پذیرد.

Hesabno.com

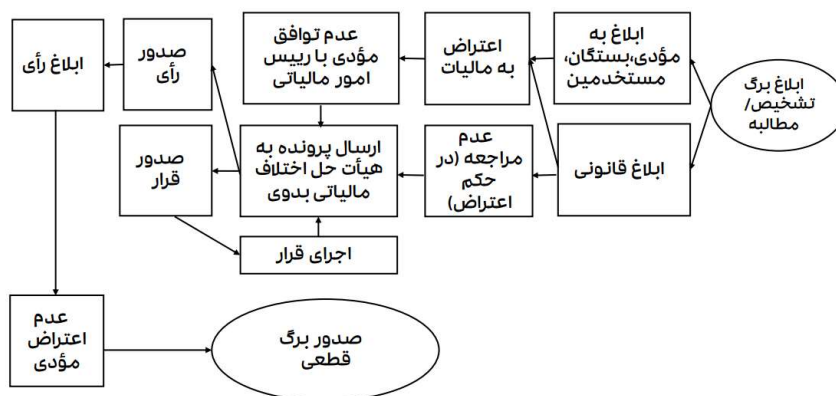

نکاتی مهم:

- در متن اعتراض حتما به **تفصیل بنویسید** به چه موضوعی اعتراض دارید. (به هرآنچه اعتراض داشته باشید رسیدگی خواهد شد).
- به صورت **کتبی** اعلام کنید نه شفاهی.
- متن لایحه به صورت خلاصه و ترجیحا در یک یا حداکثر دو صفحه با اشاره به پیوست‌های شماره گذاری شده و منظم باشد.
- از طرح مسائل کلی بپرهیزید. **تخفیف نخواهید!**
- هیئت به استناد **ماده ۲۴۸** به اعتراض شما وارد می‌شود. اگر قصور کند می‌توانید در شورای عالی مالیاتی معترض باشید و رای قابل نقض شدن است.
- دست‌خالی به هیئت نروید، ترجیحا از یک مرجع بیرونی تاییدیه و نامه بیاورید.

Hesabno.com

صدور برگ قطعی به استناد رای هیئت بدوی:

Hesabno.com

نکاتی مهم:

- اگر به رای هیئت بدوی اعتراض نشود، امکان **ارجاع به شورای عالی مالیاتی** نخواهد بود. (نمی‌توان از رای هیئت بدوی مستقیماً به شورای عالی مالیاتی اعتراض کرد)
- اعضای هیئت تجدید نظر همان سمت‌های هیئت بدوی هستند **ولی نباید همان اشخاص باشند** وگرنه رای باطل است.
- همانطور که شما می‌توانید به رای هیئت اعتراض کنید، **روسای ادارات امور مالیاتی حق اعتراض** در مهلت مقرر را دارند.

Hesabno.com

شرایط ارجاع به هیئت تجدید نظر:

- اگر ظرف **مدت ۲۰ روز** از تاریخ ابلاغ رای هیئت بدوی، مودی معترض باشد پرونده جهت رسیدگی به هیئت حل اختلاف تجدید نظر احاله می‌گردد.
- پرداخت هزینه رسیدگی. (**زمان پرداخت؟**)

Hesabno.com

هزینه رسیدگی :

هزینه رسیدگی در هیئت‌های تجدید نظر و شورای عالی مالیاتی ۱٪ است. (اختلاف مالیات ابرازی با رای)

• مثال برای مالیات عملکرد.

• مثال برای مالیات بر ارزش افزوده.

جمع جبری اختلاف در محاسبه ۱٪ هزینه رسیدگی، ملاک عمل است.

سوال: چنانچه در موعد مقرر اظهارنامه ارائه نشده باشد، هزینه رسیدگی چقدر است؟

کل مالیات رای مورد شکایت، مبنای محاسبه هزینه رسیدگی است.

Hesabno.com

سوال (هزینه رسیدگی) :

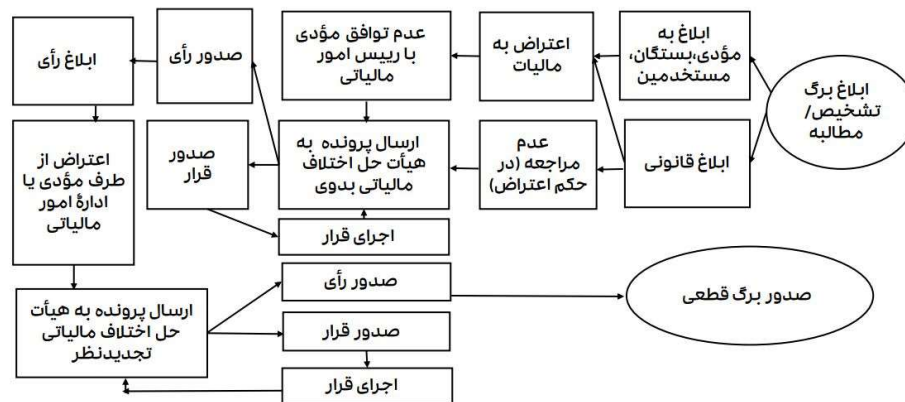
آیا هزینه رسیدگی در مورد پرونده های مالیات حقوق و مالیات تکلیفی جاری است؟

(بخشنامه ۲۳۰/۹۶/۹۴ مورخ ۹۶/۶/۲۶)

از آنجایی که ماخذ هزینه رسیدگی، مابه التفاوت مالیات ابرازی مودی در اظهارنامه تسلیمی مودی می باشد و برای مالیات حقوق و مالیات تکلیفی، مودی مکلف به ارائه اظهارنامه نمی باشد این موضوع به مالیات حقوق و تکلیفی تسری ندارد.

Hesabno.com

صدور برگ قطعی به استناد رای تجدیدنظر:

Hesabno.com

بخشنامه ۸۰/۲/۲ - ۳۰/۵/۳۴۲/۳۶۶۸

- رای صادره هیئت تجدیدنظر قطعی و لازم الاجراست و ظرف ۱۰ روز به وصول و اجرا می‌رود.
- در مواردی که مودی تقاضای توقف عملیات اجرا را داشته باشد، فقط در صورت:
اجراز تسلیم شکایت به شورای عالی مالیاتی و اخذ تضمین های قانونی
- واحد وصول و اجرا تا صدور رای شورای عالی مالیاتی از ادامه عملیات اجرایی خودداری می نماید.
- تضمین های مربوطه شامل: سپرده وجه نقد یا تضمین بانکی، معرفی وثیقه ملکی یا معرفی ضامن معتبر.

Hesabno.com

مروری بر مهلت‌های قانونی اعتراض:

موضوع اعتراض	مهلت اعتراض (از تاریخ ابلاغ)
اعتراض به برگ تشخیص / مطالبه	۳۰ روز - ۲۰ روز
اعتراض به رای هیئت بدوی	۲۰ روز
اعتراض به رای تجدید نظر	یک ماه

Hesabno.com

پایان جلسه هفتم

ممنون که با ما بودید

دوستان عزیز،
تکالیف این جلسه فراموش نشود !

جهت آموزش‌های بیشتر با حسابنو همراه باشید.

Hesabno.com

